

Muzică la două piane

Lavinia COMAN

Ioana Neculau Amiraș și Cristina Popescu Stănești, foste colege la clasa profesorului Amiraș, s-au reîntâlnit, după mulți ani, pe 30 mai, la Sala de concerte *George Enescu* a Universității Naționale de Muzică din București într-un recital la două piane.

În deschiderea programului am ascultat *Trei dansuri românești* de Dinu Lipatti. Compuse în anul 1943, dedicate renumitului dirijor și teoretician al fenomenului muzical Ernest Ansermet, transformate ulterior în versiune pentru pian și orchestră, aceste piese cu caracter popular puternic, prezentate acum în varianta originală, reprezintă expresia unui ethos balcanic, filtrat printr-o rafinată tratare tonomodală, ritmică, a coloristicii timbrale. Interpretele au redat cu vivacitate pregnanța ritmurilor asimetrice, poezia bucolică în cel de al doilea dans, atmosfera plină de energie, humorul robust al țăranului român, îndeosebi în finalul construit gradat, până la o apoteoză a freneziei populare.

În *Suita op. 5 nr. 1* de Serghei Rachmaninov am savurat plăcerea instrumentală pură, eleganța *fin de siècle* a culturii promovate de elita rusă a epocii. E o lucrare aurorală, compusă la vârsta de 20 de ani, unde apar în nuce teme și formule predilecte ale creatorului. A fost dedicată lui Ceaicovski, iar fiecare dintre cele patru tablouri ce o compun e precedat de versuri ale poezilor Lermontov, Byron, Tiutcev și Khomiakov. Pianistele au intrat în atmosfera idilică, sesizând farmecul vetust al romanței ruse și deopotrivă patetismul sufletului slav. Am admirat finețea cu care au configurat acele motive caracteristice cum sunt cântecul păsărilor de noapte sau zvonul de clopote...

Piesa în titlulată *Ușor, ușor...* aparține lui Dan Dediu și a fost creată în anul 1987, pornind de la

un germene de două măsuri care se transformă treptat într-un mare complex sonor cu tentă balcanică, pentru a reveni la fel de treptat în punctul de pornire. Realizarea sonoră concretă a potențat convingător ideea procesului de creștere și descreștere temporală, conducând de la simplu la complex și înapoi la celula de bază. În precizia riguroasă a interpretării am receptat și o undă de umor, ascunsă sub aparența atitudinii serioase cu care s-au contopit firesc în cântat elementele de pian preparat, picurate de autor *cum*

patetism autocenzurat, așa cum stă bine unei interpretări contemporane. Ultima piesă a avut mersul implacabil al unei mașini infernale. Am recunoscut câteva citate liturgice, între care tema *Dies Irae* se impune cu forța semantică a ideii de sfârșit iminent. A fost creată tensiunea paroxistică degajată de acest tumult devastator în care compozitorul rus și-a încheiat creația și viața, ca un adevărat artist romantic răătăcit în lumea muzicală modernă.

La capătul unui matineu pianistic consistent am putut aprecia mai întâi frumusețea și varietatea repertoriului propus, cu atât mai mult cu cât lucrările ascultate sunt adevărate rarități în stagiunile noastre din ultimele decenii. Protagonistele sunt muziciene competente, cu activitate didactică și

grano salis, în ideea de joc cu efecte timbrale neașteptate.

Dansurile simfonice op. 45 de Rachmaninov au încheiat cu fast recitalul. Sunt compuse în anul 1943, ca ultimă lucrare, cu caracter testamentar, orchestrată ulterior. Față de piesa din prima parte am avut posibilitatea fericită să observăm cum s-au dezvoltat tendințele sale stilistice pe parcursul întregii activități creatoare. Mai întâi, ne-a frapat aerul comun cu muzica faimoasei *Rapsodii pe o temă de Paganini*, identitatea de limbaj și expresie, datorată etapei comune în care au fost elaborate cele două creații. Interpretele au observat cu inteligență muzicală faptul că limbajul melodic-armonic a devenit foarte complex în această fază, zona expozitivă de expresie patetică s-a restrâns mult iar spațiul ocupat de prelucrarea și dezvoltarea motivică s-a lărgit în aceeași măsură față de perioada de început, ceea ce susține cu vigoare dramatismul luptei interioare a eroului. Piesa a doua, care pare a fi un fel de poem al valsului, a fost cântată ca o amintire îndepărtată a frumoaselor timpuri de odinioară, cu

concertistică notabilă. Fiind congenere și absolvente de frunte ale aceluiași liceu *George Enescu* din perioada lui de glorie națională și internațională, apoi codiscipole ale inegalabilului artist și profesor Gabriel Amiraș, ele demonstrează că au o abordare comună a muzicii la pian, o estetică riguroasă și un arsenal complex de mijloace instrumentale pe care le pun cu naturaleză în serviciul artei de a da viață operelor create pentru această formulă specială de duo pianistic. Este foarte interesant de constatat că deși Ioana Neculau Amiraș trăiește și lucrează de mulți ani în Germania iar Cristina Popescu Stănești e cadru didactic la Universitatea Națională de Muzică din București, cu toate că au temperamente artistice diferite, fondul comun de pregătire și de experiență artistică, altfel spus, ceea ce le unește a fost mai puternic decât ceea ce le deosebește. Căci au reușit să alcătuiască pe scena de concert un cuplu unit, profund solidar în acest proiect frumos. Atmosfera de comuniune muzicală pe care au creat-o s-a transmis publicului, transformând întâlnirea într-un prilej de bucurie împărtășită.